

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.
NACZELNE DOWÓDZTWO W.P.m
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Nr. 14899 II. Inf./II.C.
Tel.wewn.Nr.31.

Warszawa
x Poczta polowa 53, dn. 19.VI. 1922 r.

8726J2
TAJNE

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ

w Belwederze.

Z rozkazu Szefa Sztabu Generalnego przedkładam
do wiadomości raporty Attache Wojskowego w Estonji
Nr.913 z dn.16.i 22.maja r.o.

1 załącznik.

O t r z y m a j a :

Szef Oddziału II.Szt.Gen.

Adjutantura Generalna
Minister Spraw Wojsk.
Szef Sztabu Generalnego:

Matuszewski
Ppłk.p.d.Szt.Gen.

8726J2
23.VI
Wysokość do 12.2 roku
Wysokość do 12.2 roku
Załącznik

9/13/1/22

Rene 24/22

Sytuacja Polityczna w Estonji

Układ niemiecko-rosyjski w Rapallo. Pierwsze depesze, które doniosły o zawarciu układu niemiecko-rosyjskiego zamieszcila prasa bez wszelkich komentarzy. Na pytanie skierowane przez nas i misję francuską, rząd odpowiadał wymijająco oczekując potwierdzenia pierwszych wiadomości i szczeółów dotyczącego układu. W artykułach, które ukazały się następnie w "Kaja", "Waba Maa", "Tallina Teataja" i "Postimees", "Poslednija Izwiestija" zastrzegając się, iż podana przez pisma zagraniczne treść umowy wojskowej niemiecko-rosyjskiej nasuwa pewne wątpliwości, podkreślano jednak, że umowa tego rodzaju jest zupełnie możliwą, a jeżeli nawet konwencji wojny owej dotychczas nie zawarto, to zawarcie jej może nastąpić każdej chwili.

Prasa estońska podnosząc doniosłość podobnego aktu politycznego, gwarantując pokój upatruje w sośniejszym zbliżeniu nie tylko państw bałtyckich, ale tych wszystkich, których interesy zbliżeniem niemiecko-rosyjskim mogłyby być zagrożone. Ton artykułów spokojny, nie zdradza nigdzie zbytniego zdenerwowania podkreśla jednak powagę sytuacji.

O stanowisku rządu trudno sądzić. Wobec braku szczeółów układu w Rappallo oficjalnego wypowiedzenia się dotychczas nie było. Niemniej jednak z rozmów jakie miał w tej sprawie charge d'affaires p. Neumanna z Naczelnikiem państwa i ministrem spraw zagranicznych, widać ich znaczną zaniepokojenie. Ministerstwo spraw wojskowych podzielając zdanie iż sytuacja jest b. poważną skłonne jest bardziej jednak sądzić że do zbrojnego wystąpienia Rosji nie dojdzie.

Oficjalne wizyty w Rydze i Helsińgforsie. 12 maja wyjechała do Rygi delegacja estońskiego parlamentu, gdzie spędziła pięć dni. Delegacja złożona była z prezesa parlamentu Kukka, min. spraw wew. Einbunda, i 25 członków parlamentu z tych 6 z partji pracy, 5 chłopskiej, 7 socj.-dem., 3 partji narod., 3 chrz.-n. narod., 1 niem. balt., przeczo 6 korespondentów.

Będąc w Rydze delegacja otrzymała zaproszenie od Litwinów przyjęcia udziału w uroczystościach narodowych w dn. 18 maja. Jakkolwiek część delegacji była a re/ za przyjęciem zaproszeń, które mogłyby uważać jako wizytę nalegającą się Litwinom nie wizytującą owego czasu ~~litwini~~ estończyków, to jednak wobec zastrzeżonych dotychczas stosunków polsko-litewskich postanowiono ostatecznie wstrzymać wycieczkę do Kowna. W tym względzie przyczyniła się do pewnego stopnia rozmowa p. Neumana z estońskim min. na Lotwie p. Seljama, który w rezultacie przyrzekł, że uczyni wszystko celem za obciążenia wizycie kownenskiej. Wizyta nie miała na celu żadnych politycznych zadań i nosiła charakter wyłącznie polityczno-towarzyski.

O 16 do 29 Finlandja przyjmowała u siebie Naczelnika państwa Estonji Paetsa

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New YorkPILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

367

2.

wraz z min. spraw zagr. Piipem, gen. Larką zast. min. spraw wojskowych i gen. Lillem szefem sztabu wojsk. Przyjęcie nosiło charakter b. serdeczny i uroczysty. Tłem przemówień estońskich i fińskich było dążenie do ścisłego zbliżenia obu narodów fińskiego plemienia. Treści przemówień nie komunikuję będą one bowiem podane w raporcie attaché w Finlandji.

Popowrocie z Finlandji min. Piipa konferował z nim nasz chargé d'affaires i wniosł wrażenie że sprawa ratyfikacji układu warszawskiego w Finlandji należy uważać za przegraną.

Stosunki z Rosją sowiecką. Ostatnie wystąpienie komunistów estońskich i ustanowiony pomiędzy nimi związek z oficjalną delegacją sowiecką, spowodowały reakcję opinii publicznej jawnie zarzucającej Rosji nielojalność w stosunku do Estonji i domagającej się od rządu energicznego protestu. Jednocześnie schwytanie i rozstrzelanie przywódcy komunistów tut. Kingiseppa spowodowało szereg artykułów i notatek w prasie sowieckiej nadzwyczaj ostro atakującej Estonję. Sprawę tę obszernie przesyłam w przesłanym jednocześnie sprawozdaniu L.

R z dn.

Ogólnie zaznaczyć należy że jakkolwiek zaostwienie stosunków z Rosją sowiecką nie odbiło się na wzajemnych stosunkach tranzyto-handlowych, naruszenie których w równej mierze dałoby się odczuć zarówno Rosji jak i Estonji - nie mniej stosunek ten staje się coraz bardziej anormalny. Przyjazny ton jakiego niegdyś wzajemnie używano znikł całkowicie od chwili aresztowania szeregu urzędników estońskich, przebywających w Rosji i kilku urzędników sowieckich przebywających w Rewlu, oskarżonych jak dotąd donosiłem o szpiegostwo. Ostatnie aresztowanie komunistów estońskich energiczna postawa rządu estońskiego, i obecnie rozpoczęty proces komunistów/115/, wzmagają jeszcze wzajemnie wrogą postawę obu państw.

-----o-----o-----

W. Tamm

913/2/22

W dniu pierwszym maja komunisti urządzili demonstrację, w której przyjęło około 2,000 osob. Zebrawszy się w srodmiesciu uformował się następnie pochód ze sztandarami i plakatami, gdzie ~~poza~~ ogólnie znanymi były i takie jak: "Rewelscy robotnicy popierajcie delegację sowiecką w Genui", "Złączony front robotniczy protestuje przeciwko swym cięmiężcom" i td. Większość demonstrantów składała się z kobiet i dzieci. Pochód ruszył na miasto. Tam członkowie parlamentu Wania i Kiagu wygłosili szereg mow łączących państwo wogóle, a rząd w szczególności. W drodze powrotnej do miasta, policja zauważyła wśród demonstrantów paru komunistów poszukiwanych od dawna za swą nielegalną działalność. Gdy przystąpiono do ich aresztowania wywiązała się walka, rozległy się wystrzały w rezultacie czego zabity został jeden z przodowników policji i parę osob rannych. Zabójcę ujęto. Jest nim komunista Linkhorst przybyły przed miesiącem z Rosji za fałszywym paszportem, poprzednio już raz aresztowany i wymieniony przez bolszewików.

Demonstracja majowa spowodowała energiczne wystąpienie władz bezpieczeństwa które w okresie dziesięciodniowym zlikwidowały niemal całkowicie bojową organizację komunistyczną z jej kierownikiem Kingissepem, pracującym konspiracyjnie w Estonji od 3-ich lat.

Komunisti miejscowi poza działalnością nielegalną w wydawaniu pisma komunistycznego, w agitacji w związkach zawodowych, w pracach frakcji komunistycznej w parlamencie i Radzie miejskiej, - prowadzili również pracę nielegalną skupiającą się w konspiracyjnie działającej organizacji, która dążyły do wywołania rewolucji zbrojnej.

Rząd estonski postępujący dość oględnie z komunistami działającymi jawnie postanowił jednak za wszelką cenę ukroczyć nielegalną działalność komunistyczną.

W nocy z 2 na 3 maja aresztowano znanego przywódcę komunistów estonskich Wiktora Kingisseppa. Policja wiedziała poprzednio że Kingissepp przebywał w Rewlu skąd kieruje bezpośrednio działalnością komunistów estonskich.

W rzeczywistości komunistyczna frakcja parlamentu pozostawała całkowicie pod kierownictwem Kingisseppa. Posłowie Wania, Alikso, Kiagu, Soansi i inni byli tylko wykonawcami instrukcji udzielanych im przez Kingisseppa.

Dom w którym przebywał Kingissepp, mały drewniany, niepozorny mieścił jego prywatne mieszkanie i całą kancelarię w której pracowały jako maszynistki dw

dwie córki gospodyni domu. Do pokoju K. prowadziło tajemne przejście, tak że policja nie mogła się ofrazu zorjentować gdzie ma go szukać. Aresztowano K. z bronią w ręku.

Natychmiast po przewiezieniu do policji politycznej nastąpiło badanie, a już o 6 po południu sądzony był przez Sąd wojenno-półowy, który skazał go na śmierć. Wyrok wykonano w nocy z 3 na 4-tego.

Podczas badania Kingisepp oświadczył że ruch komunistyczny w Estonji został zorganizowany wyłącznie przez niego. "Dążyłem - powiada on - do obalenia w Estonji ustroju demokratycznego i wprowadzenia dyktatury proletariatu. W tym celu przygotowywałem wystąpienie zbrojne. Przypuszczam, że chwila wystąpienia byłaby bliską, gdyby praca moja rozwijała się w przewidzianym tempie." Jako podstawę pracy organizacyjnej przyjęto dekrety i regulaminy III międzynarodówki. Główną uwagę zwrócono na związki zawodowe, którymi komuniści owdładnęli i stali się chwilowo ich wyłącznymi kierownikami.

"Związek młodzieży proletariackiej", organizowano konspiracyjnie w przeciwstawieniu do innych organizacji młodzieży. Związek ow miał być tym ośrodkiem siły, która z bronią w ręku w odpowiednim momencie miał obalić istniejący ustroj i utrwalić dyktaturę komunistyczną.

Środki pieniężne na pracę organizacyjną otrzymywano za pośrednictwem est. sekcji III międzynarodówki lub bezpośrednio od miejscowej delegacji sowieckiej. Współpracowników ideowych Kingisepp posiadał niewielu. Zdaniem jego ludzi, którzy byliby gotowi poświęcić wszystko dla idei było nie więcej ponad 10. Reszta pracowała za pieniądze.

Kingisepp skarżył się na niezaradność swych współtowarzyszy, którym musiał udzielać najdrobniejszych wskazówek.

O komunistycznej frakcji parlamentarnej wyrażał się b. ujemnie.

Na pytanie czy wystąpienie zbrojne komunistów mogło zakończyć się ich zwycięstwem - Kingisepp zauważył, że odpowiedzieć na to nie jest w stanie, jednak wystąpienie zbrojne uważa za niezbędne.

Wyrok skazujący go na śmierć przyjął zupełnie spokojnie.

Materiał znaleziony podczas rewizji w mieszkaniu jego, składał się przeważnie z literatury agitacyjnej. Broni początkowo nie znaleziono, dopiero w kilka dni później wykopano karabin maszynowy, większą ilość naboju, paczkę dynamitu i części maszyn drukarskich.

Tegoż samego dnia zarządzono rewizję w folwarku, znajdującym się w pobliżu Rewla, a nabyt niedawno na nazwisko nieznanej osoby przez bolszewików. W folwarku ujawniono dużą drukarnię komunistyczną doskonale urządzonej.

Skonstatowano również że komuniści za pieniądze sowieckie nabyli w Rewlu

dwa domki za sumę pół miljonamarek estońskich na imię obywatela polskiego Poliszewskiego, który obecnie jest również aresztowany. W jednym z tych domów mieścił się Centralny Komitet konspiracyjnie działającej organizacji Komunistycznej. W ciągu kilku dni następnych aresztowano jeszcze kilkanaście osób, które brały czynny udział w robocie nielegalnej.

Demonstracja majowa, aresztowania komunistów terrorystów, rozstrzelanie Kingiseppa i stwierdzone w tem wszystkim współdziałanie delegacji sowieckiej, odbiły się szerokim ~~zrzętem~~ ~~zrzętem~~ w prasie estońskiej.

"Kaja" organ partji chłopskiej - powiada - narod estoński i rząd jego uczciwie wypełniały i wypełniają zobowiązania wynikające z traktatu pokojowego i dążą do tego by na przyszłość postępować tak samo. Natychmiast po zawarciu pokoju zlikwidowane zostały wszystkie organizacje rosyjskie antybolszewickie, będące na terytorjum Estonji i tym sposobem zapobieżono ostatecznie wszelkiej działalności skierowanej przeciw Rosji obecnej. Również możemy stwierdzić jako fakt, że w momencie, kiedy Rosji sowieckiej groziło nowe niebezpieczeństwo spowodowane powstaniem Kronsztackim, rząd estoński nie zezwolił na żadną interwencję ze strony emigracji rosyjskiej i próby uczyniona w tym kierunku została natychmiast udaremniona.

W ostatnich czasach rząd nasz zlikwidował jeszcze jedną organizację awanturniczą, dążącą do naderwania dotychczasowych dobrych naszych stosunków z Rosją sowiecką.

Widzimy więc, że narod estoński i rząd jego, zobowiązania przyjęte układem pokojowym wypełniały uczciwie. Niestety nie możemy tego powiedzieć o Rosji. Na szpaltych pisma naszego wskazywaliśmy niejednokrotnie, że Rosja najwidoczniej nie zamierza przestrzegać przyjętych na siebie zobowiązań i stara się omijać je wszelkimi sposobami. Rząd nasz - powtarzamy - zwracał pa. rokrocznie uwagę rządu moskiewskiego, lecz niestety bez żadnych rezultatów.

Obecnie jednak ujawniają się rzeczy znacznie gorsze. Rosja sowiecka zaczyna w stosunku do nas postępować tak jak gdybyśmy więcej nie pozostawiali w stosunkach pokojowych.

Oddawna już, bo niemal od pierwszych dni zawarcia pokoju, aresztowywani agitatorzy bolszewicki zeznawali, że w pracy swej korzystali z łączności z poselstwem sowieckim w Rewlu, i stamtąd otrzymywali środki pieniężne na pracę skierowaną przeciw nam. Podobnych faktów z każdym dniem coraz więcej. O tem można było sądzić również z zachowania się poselstwa sowieckiego. Dostatecznie statni proces komunistów, po ukończeniu którego przedstawicielstwo sowieckie, wytargowywało skazanych na śmierć, wrogów estońskiego ustroju państwowego, wzamian za Boga ducha winnych zakładników estońskich.

Wszystko to przemawia za tem , że przedstawicielstwo Rosji sowieckiej nie tylko z współczuciem patrzyło na rozwijającą się u nas podziemną działalność antypaństwową, lecz zapomniawszy o traktacie pokojowym, poszło znacznie dalej. Ostatnie wypadki raz jeszcze i to dość silnie potwierdziły smutne to zjawisko. Ujęty wódz komunistów estońskich W. Kingisepp potwierdził tylko to, o czem inni już dawniej mówili, a mianowicie - że dla swej pracy zdradzieckiej korzystał z środków ofiarowywanych mu chętnie przez poselstwo sowieckie w Rewlu. I to również, że następnego dnia po straceniu Kingiseppa poselstwo sowieckie udekorowało sztandar w krepę, jest jeszcze jednym dowodem więcej, że przyjmuje żywy udział w pracy i w losie elementów państwowych, nie mówią o ich materialnym poparciu.

Wykonywując uczciwie zobowiązania przewidziane traktatem, mamy prawo wymagać by je równie uczciwie wykonywał strona przeciwna .

Dbając o to, by Rosji z naszej strony nie groziło żadne niebezpieczeństwo, żądamy tego samego dla siebie. Tymczasem przybywają tu z Rosji całe stada ludzi, celem których jest obalenie istniejącego ustroju państwowego w Estonji, i którzy pracę tę wykonywują za pieniądze otrzymane z poselstwa sowieckiego.

Mamy silną nadzieję, że rząd estoński zwróci uwagę rządu sowieckiego na podobne anormalne i ~~niebezpieczne~~ niedopuszczalne zjawiska i wyjaśni mu, że do zadania poselstwa rosyjskiego w Rewlu nie wchodzi bynajmniej, obalenie estońskiego ustroju państwowego.

"Paewaleht" -wobec propozycji sowieckiej wymiany Linkhorsta - zaboicy komisarza podczas demonstracji majowej-pisze -:"był czas, gdy rząd sowiecki proponował wymianę komunistów ujętych na miejscu przestępstwa w Estonji na estończyków, aresztowywanych w Rosji, jedynie w celu wymiany. I obecnie dwoje z takich poprzednio uprzejmie wymienionych przez Rosję komunistów, przybyło ponownie z wielu innymi komunistami, którzy wybrali celem swych kul urzędników naszej policji, jednego z nich wiernego swej służbie komisarze rewiru wysłali do grobu.

Lecz to czego absolutnie nie przewidywalismy, to to, że Rosja sowiecka osmieli się żądać ponownej wymiany poprzednio raz już wymienionego komunisty. A to czego już bezwzględnie nie spodziewalismy się to to, że osmielił się żądać zwrocenia komunisty, którego przysłała tu w celu ostrzeliwania naszej policji. Dość bowiem naiwnie przypuszczalismy, że jeżeli między nami został zawarty tego rodzaju układ handklu wymiennego, to jednak Rosja nie zdecyduje się żądać wymiany wciąż tych samych nasyłanych nam osób, a będzie przysyłać innych nowych komunistów, by następnie wymieniać ich na przytrzymanych w tym celu w Rosji estończyków.

Chociaż i to wygląda nieco dziko, lecz tego co zaszło obecnie nikt pewnie

nie oczekiwał. A stało się mianowicie to, że Rosja istotnie zarządzała wydaniami z powrotem raz już wymienionego Linkhorsta. I to nie byle jakiego komunistę, który zjechał tu by zaczerpnąć nieco świeżego powietrza. Nie! Władze sowieckie zarządzały z powrotem Linkhorsta, który przybył w celu wykonania aktów terrorystycznych i który zabił komisarza policji. Rosja - jak zaznaczono w propozycji wymiany, - jest "specjalnie zainteresowaną" w Linkhorście i po spełnionym przez niego rajdactwie, żąda jego zwrocenia. Prawdo podobnie poto, by następnie, gdy Linkhorst powroci po raz trzeci i zabije jeszcze kilku urzędników państwowych, jeszcze raz "specjalnie zainteresować" się jego losem i dać mu tym sposobem możność stałego podróżowania do Rosji i z powrotem, celem wykonywania swych specjalnych zadań.

My z naszej strony nie umiemy jeszcze, jak widac z powyższego, naszego wschodniego sąsiada, jak i wogóle naiwni jesteśmy w ocenie naszych sąsiadów.

Gdybyśmy obecnie zapytali Rosję sowiecką, czem ona objaśnia podobne kroki jak: nasyłanie na Estonję terrorystów, zaopatrywanie ich w pieniądze, organizowanie u nas demonstracji i strajków, żądanie wydawania im przestępców i td. - odpowiedzieliby bardzo prosto: to czyni nie Republika sowiecka, lecz III międzynarodowka.

A u nas oczywiście zapomnianoby się zapytać: dlaczego Republika sowiecka "interesuje się specjalnie" tymi, kogo trzecia międzynarodowka wysyła dla dokonania zbrojstw.

"Tallina Teataja" powiada - Dzień 1 maja i późniejsze wypadki jeszcze bardziej i wyraźniej świadczą o oburzającej ingerencji władz sowieckich do wewnętrznych spraw Estonji.

Zdawałoby się, że głównym zadaniem miejscowej placówki sowieckiej jest dążenie do obalenia istniejącego ustroju państwa Estońskiego.

Nietylko zeznania oddzielnych osób aresztowanych, w związku z ostatnimi wypadkami, lecz również szereg dokumentów, świadczą o tem, że oficjalne przedstawicielstwo sowieckie wydatkuje znaczne sumy pieniężne na obalenie i zniszczenie państwa estońskiego.

Oficjalna agentura sowiecka rozpowszechnia o ostatnich wypadkach w Estonji wiadomości świadomie fałszywe.

Przedstawiciele sowieccy, przeszkadzając pracom, prowadzonym przy wyładunku okrętów, depeszują jednocześnie do władz swoich, że prace tych nie da się wykonać, wskutek zarządzeń władz estońskich.

W Rosji sowieckiej zezwala się znęcać nad naszymi przedstawicielami wszystkim drabom, którzy tylko tego zechcą. Nie istnieją żadne poczucie miary.

Rząd nasz powinien kategorycznie wyjaśnić władzom sowieckim, że Estonia wypaleniając warunki układu pokojowego ma prawo żądać tego samego od Rosji.

Poruszając sprawę wymiany aresztowanych komunistów na spokojnych obywateli estonskich, więzionych bez żadnego powodu przez bolszewików, Paewaleht powiada 8- dosyc już niezdecydowania i ustępstw. Nie wolno nadal zezwalać garści niesumiennej agitatorów prowadzić złodziejską grę.-

Swego czasu byc może liczone się z tym, że za plecami podobnych agitatorów stoja masy ludowe, że mamy tu do czynienia z ruchem społecznym, ideowym. Życie w praktyce pokazało nam jednak na czym oparta jest podobna amnestja. Im bardziej warunki zybja staja się normalnymi, tem widoczniej zetraca się grunt dla sztucznie prowadzonej agitacji.

Rząd powinien wykazac zdecydowaną konsekwencję, twardą rękę w stosunku do pracujących u nas agitatorów.

Niech zapamiętają że państwo nasze jest państwem suwerennym i niepodległym. I że nikt nie posiada prawa wtrącania się w nasze sprawy i pouczenia nas jak winniśmy postępować z obywatelami.

"Waba MAA" zastanawiając się nad przyszłym kierownictwem ruchu komunistycznego w związku ze straceniem Kingiseppa, dochodzi do wniosku, że zastąpienie Kingiseppa jest prawie niemożliwe. Przedewszystkiem wśród estonskich komunistów brak ludzi inteligentnych. Ci którzy jeszcze mogliby jako tako wywiązać się będąc na stanowisku kierowniczym, przebywają obecnie w Rosji, zajmując intymne posady i odpowiadając smiechem na propozycję zajęcia się pracą konspiracyjną w Estonji. Pozostaje jedynie Jan Anweldt, który w ciągu ostatnich paru lat był trzykrotnie w Estonji, a obecnie prawdopodobnie ukrywa się w cichym zakątku niedostępnym dla władz naszych, znajduje się bowiem pod ochroną praw i zwyczajów międzynarodowych."

Jak akt protestu przeciwko straceniu Kingiseppa, komunisty estonscy wraz z niezależnymi socjalistami urządzili 6 maja strajk ogólny, który jednak poniósł zupełne fiasko. Zarówno robotnicy fabryczni, jak i portowi stawili się dnia tego do pracy.

W całej aferze "likwidacji ruchu komunistycznego" w Estonji-jak ostatnie wypadki nazywa prasa-charakterystycznym jest stanowcza postawa rządu, który nie zawahał się w ciągu 24 godzin osądzić i rozstrzelać przywódcę ruchu.

Ostatnie wypadki potwierdziły ściśle związek komunistycznej pracy konspiracyjnej z sowiecką misją.

Potwierdziły to wszystkie pisma w swych artykułach, domagając się od rządu energicznego protestu.-

Klasa robotnicza aresztowanie i pogrom partji komunistycznej przyjął z pełnym spokojem.

19 maja rozpocznie się w sądzie okręgowo-wojewódzkim rozprawa przeciw 115 komunistom aresztowanym w r.z. i oskarżonym o należenie do przeciwpaństwowej organizacji.

" П я в а л е х т " —

КАК СОВЕТСКАЯ ВЛАСТЬ УВАЖАЕТ ЧУЖУЮ ГОСУДАРСТВЕННОСТЬ.

"Когда власти эстонской республики получают известие о совершающихся где либо приготовлениях, направленных против Советской России, они тотчас же вмешиваются и обезвреживают подобные планы. Так было и с таинственной организацией Кромеля. Совершенно иначе поступает, однако, Советская Россия. Она не удовлетворяется даже тем, что смотрит со стороны, как на ее глазах организуют враждебные по отношению к Эстонии действия, а сама принимает в них активное участие.

Задерживаются у нас государственные преступники — советское правительство всячески стремится спасти их от законного возмездия и многих, заслуживших наказание, уже вывезло отсюда, как ценных своих сотрудников. Так было с первомайским убийцей Линкхорстом, так было с Креуксом, Титсоном и многими другими.

В особенности же разоблачили деятельность в этом отношении советов арест и суд над В. Кингисеппом. Если прежде сов. Россия заявляла, что она не принимает участия во враждебной Эстонии деятельности, то теперь советское правительство признало свое сотрудничество с лицами, пытавшимися свергнуть существующий в Эстонии Государственный строй.

Нужно иметь в виду, что у Виктора Кингисеппа не было других заслуг перед коммунизмом, которые об"яснили бы трайрный флаг на здании советского посольства в судьбе Кингисеппа, как только попытка свергнуть эстонское правительство, ибо Кингисепп — не писатель, научно/ / и художественно/ / работавший в пользу идеи коммунизма, не является он так же и агитатором, призывающим людей устроить свою жизнь на началах коммунизма.

Вообще В. Кингисепп работал не в целях распространения идеи коммунизма, ибо коммунизма — нет нигде, и в России не по — коммунистически живут и сами члены партии. Весь разговор о коммунизме — не что иное как пустая болтовня. Руководящие деятели советской России, начиная с Ленина и кончая меньшими, открыто признали, что коммунизм в настоящее время — невозможен, ибо люди к этому еще не подготовлены.

Таким образом целью В. Кингисеппа было, как и сам он признал перед судом, не насаждение коммунизма, а свержение государственного строя в Эстонии, с целью нового подчинения Эстонии России. Для этой лишь цели получал он через русское официальное представительство крупные денежные суммы, добытые ценой голода миллионов людей, которых лишили последнего куска хлеба и заставили с голода есть себе подобных. Единственным последствием успеха этого плана было бы то, что такой же голод и бедствия стали бы оупстаждать нашу страну, как и в России.

Что ни одно государство не может терпеть подобную деятельность, ясно каждому и не требует особых доказательств. Что сделали бы советские власти, если бы в Москве они нашли лицо, годами живущее в тайном убежище и организующее на иностранные деньги государственную измену.?"

Недавно советская власть вручила финскому правительству ноту протеста, что центральное правительство Карелии продолжает свою враждебную деятельность на финской территории. Допустим, что это карельское правительство действует в Москве и попадает в руки советских властей —, долго ли бы его судили? Мы знаем, каким ускоренным порядком, без всякого суда и следствия отправляются на тот свет своих противников большевики. В Эстонии они, однако, требуют для государственных изменников личной неприкосновенности и полной свободы деятельности.

По поводу наших последних событий они могут поднять какую угодно бурю криков и демонстраций — каждый поймет, что это не имеет ничего общего с возмущенным чувством справедливости, являющимся для коммунистов лишь буржуазным предрассудком, и что это — не что иное как недовольство тем, что добыча, казалось бы уже находившаяся в руках, внезапно ускользнула из-под самого носа.

Наш народ обнаружил свой ~~нхххх~~ взгляд на дело своим участием в похоро-
нах жертвы коммунистов Тухерма. Несмотря на усиленную агитацию, комму-
нисты не в силах были собрать на свою демонстрацию такую массу наро-
да, как та, которая поспешила отдать последний долг блюстителю порядка,
павшему от пули низкого преступника.

Русское официальное телеграфное агентство сообщает в Москву из
Ревеля, что эстонские газеты подняли злобный вой, требуя мести всем
коммунистам и независимым социалистам, включая членов парламента.

Сообщение это — явная ложь. Ничего подобного в эстонских газетах
не было; наоборот, оне часто требовали представления коммунистам
всех гражданских свобод и права свободной деятельности. Вследствие
этого коммунисты в Эстонии имели значительно большие права и свободу,
чем в России — меньшевики и социалисты — революционеры, не говоря уже о
монархических партиях.

Последнее событие, однако, заставляет **извесить** вопрос, не придется
ли подвергнуть **пересмотру** прежнее терпимое к коммунистам отношение.
При это нужно иметь ввиду, что все упомянутые русские партии все же сто-
ят на государственной точке зрения и ни одна из них не думает отрицать
российское государство и продавать последнее како-либо угодно дер-
жаве. Тогда как наши коммунисты открыто идут на государственную измену,
предательство и действуют не под влиянием своих принципов, убеждений
и идей, а как продажные души за иудинные серебрянники.

Если Вам о комнибудь известно, что он ищет удобного случая вот-
кнуть вам в спину нож — **немыслимо** требовать, чтобы вы продолжали с ним
жить вместе, по товарищески..... Так стремятся и коммунисты нанести
смертельный удар эстонской республике, почему государство не может к
ним относиться, как ко всем другим гражданам. Оно всегда должно быть
настороже, как перед смертельными врагами.

При этом, мы, конечно, не рекомендуем применять кровавые сред-
ства, как это делается в советской России, а единственно — быть настороже
и вести государственную пропаганду, в отношении которой у нас сделано
далеко не все, что нужно и возможно.

ПО ПОВОДУ ДЕМОНСТРАЦИИ ПЕРЕД ЭСТОНСКОЙ
МИССИЕЙ В ПЕТРОГРАДЕ.

Петроградские газеты, сообщает "Ваба Миа", уделяют много места описаниям большевистской демонстрации перед эстонской миссией, едва ли не стоившей жизни одному из членов эстонского представительства.

В виду того, что в Петрограде бредит десятков тысяч эстонцев, нашлась лишь горсточка большевиков, к участию в демонстрации были привлечены не только латвийские и финские, но и литовские и польские и магометанские большевики.

Первую "поджигательную" речь произнес еврей Гордон. Затем говорил Пегельман о грядущем скором разложении всего эстонского государства. Толпа первомайских демонстрантов/численность в полторы тысячи человек, разбежавшаяся у "Русалки" из за метарды, охарактеризована как мощная демонстрация при участии 20.000 человек, наводящая панику на всю эстонскую буржуазию. Товарищи Раева /одной национальности с Гордоном/ потребовал кровавой мести. Вожди эстонских коммунистов: Пальвадре, Изак и Икмелът /см. "Едази" и "Петр. Правда" от 9-го мая/ потребовали буквально "расстреля всех эстонских заложников. За жизнь вождя рабочих должны ответить сотни душ эстонской буржуазии."

Икмелът отметил, что по прибытии в Эстонию большевиков вместе с буржуазией необходимо покончить и с их прихвостнями -соц-демократами и независимыми социалистами.

На эту кровожадность, проявляемую даже на страницах официальных советских газет /неофициальных в сов. России нет /, следует обратить внимание культурного мира, от которого советское правительство просит помощи.

В этих официальных заметках заслуживает внимание еще одно обстоятельство. В них неизменно говорится об "эстонских заложниках" в России. Однако, сов. власти в случаях, когда шла речь о массовых арестах эстонцев в сов. России, всегда уверяли, что заключенные обвиняются в спекуляции и шпионаже. Теперь же оказывается, что они -просто заложники.

"В сношениях в сов. Россией мы слишком придерживались представления о ней, как о культурному государстве. Вывшие в Африке европейцы уверяют, что если с готтентотами быть вежливыми, они становятся нахальными".....

"Пявалехт" 6-V.22г.

"Большевизм не находит у нас почвы."

Последние события в значительной степени обнаружили характер и подкладку нашего крайнего левого движения. Резко выяснился болезненный строй этого движения. В настоящий момент интересно провести параллель нашего внутреннего большевизма и других окр. государств. К сожалению мы не имеем подробных сведений о характере крайних левых в других странах, но на основании некоторых данных можно сказать, что и в Финляндии и в Латвии крайнее левое движение имеет свой особый характер.

Как известно, латышский левый элемент играл значительную роль в русской большевистской революции. Когда Балтийские страны освободились от немецкой оккупации и большевизм на короткое время восторжествовал в Латвии и у нас, то эта власть в Латвии имела совсем другой характер, чем у нас. Она имела там характер международный. Интересно заметить, что наша первая граничная ссора с латышами доходит до времен большевизма, была она начата латышск. большевистск. правительством, которое выступало с требованием присоединения Вилка и Латвии.

Когда создавалась латышск. демократическая республика, тогда многие латышские большевистские деятели вернулись обратно на родину, чтобы участвовать в работе. Свою временную большевистскую деятельность в России они об"ясняли необходимостью момента.

Еще в прошлом году прибыло много латышских стрелков на родину, которые за несколько лет обошли всю большевистскую Россию и "углубляли революцию". Они были приняты, как национальные герои. Нельзя быть уверенным, что они снова не изменятся и не потребуют нового фронта, но сейчас они ярые сторонники независимости.

Так как латышск. промышленность сильно пострадала от войны, то положение латышского пролетариата гораздо труднее нашего, этим и об"ясняются происходящие в бывш. промышленных центрах брожения.

Финские общественные отношения были уже с начала гораздо острее, чем у нас. События гражданской войны еще больше обострили эти отношения. Тени финской гражданской войны еще сейчас появляются повсюду и их трудно уничтожить.

Наши общественные отношения и настроение имели совсем другой характер. Если нас сравнивать с Латвией, то надо сказать, что тут разница не столько в внешних обстоятельствах, сколько в характерах самих народов. Характер нашего народа наметил совсем иные цели в период мировой войны и во время революции, чем наши соседи латыши.

Очень ясно обнаружилась эта разница в первые годы войны, когда был поднят вопрос об организации национальных войск, тогда у нас все привело к убеждению, что осуществление этой мысли не иное, как частичное самоубийство нашего народа. У нас никогда не возлагали надежд на какие нибудь посторонние комбинации. Мы были такого мнения и остались при этом, что наше существование зависит от нашей собственной внутренней силы и выдержки.

Большевизм, победивший в России, об"явил в первую очередь программу своего раба. Она заключала в себе большие обещания на права и свободу народов. Горсть эстонских большевиков хотела эту подозрительную свободу расширить на нашу родину. Но при осуществлении их затем снова обнаружилась наша старая истина. Фронт освободительной войны, выбросивший из Эстонии русских, сказал:

совершенно ясно: "мы не желаем стать счастливыми в вашей милости, мы желаем быть самостоятельными". Следующие годы показали настоящее лицо этой власти, которая хотела осчастливить нас. Слова о самоопределении народов по-прежнему остались только на бумаге, грузины и др. народы, изнасилованы. В России в бывш. европейском амбаре царствует голод и рабочий народ остается под таким гнетом, какого раньше не видал.

Изменившиеся обстоятельства в России отрезвили наш народ. Исчезновение воздушных замков большевистской революции доказало, что восток мы не можем брать никаких социальных примеров. Живя четыре года под боком России, нам доказано, что при наших условиях большевучение не имеет никакой почвы.

Но попытки все-таки сделаны. При помощи денег надеялись тут сотворить чудо. Среди эстонских большевиков нашлись слепые партийные фанатики, которые на все были готовы. Через них стали посылать большевики инструкции, чтобы наконец свергнуть нашу власть. Для русских большевиков большую поддержку оказывал выдающийся деятель эстонских большевиков, как В. КИНГИСЕПП, который для удовлетворения своих большей стрестей был согласен работать подпольно. Кингисепп сам признался, что имеет мало надежды на осуществление своих затей. Он делает даже смертный приговор всему подпольному движению, говоря, что нашел только десяток людей, которые работали идейно. Остальные добивались только денег.

Разрушительная работа Кингисеппа и его ближайших сотрудников до сих пор без больших последствий, что еще раз подтверждает, что мы стараемся совсем другими путями разрешать вопросы существования. Наши социальные отношения и экономическое положение гораздо лучше внутренних условий нашего восточного соседа, что навряд ли найдутся люди со здравым рассудком, которые бы оттуда брать примеры.